

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

Od sejmov preko maturanc

V sejmski hiši se približujejo željenemu polovičnemu razmerju med sejmskimi in drugimi prireditvami

Piše: Aleš Stergar

Gospodarsko razstavišče se iz sejmske hiše vedno bolj spreminja v prireditveno središče, ki razvija zlasti sejmsko in kongresno dejavnost. Pred osmimi leti je družba tri četrtine prihodkov ustvarila s sejmskimi prireditvami, lani so gostili šest kongresov, sejmska dejavnost pa je prinesla 57 odstotkov prihodkov. Letos bo na GR rekordnih 12 kongresov, v načrtih pa je zapisano, da bo sejmska dejavnost prinesla 54 odstotkov prihodkov. Čez polovico pa verjetno ne bodo šli, napoveduje direktor Gospodarskega razstavišča mag. Iztok Bričl.

Prihodnji teden bo na Gospodarskem razstavišču že 57. Dom, sejem graditeljstva. Iztok Bričl poudarja, da gre za največji sejem GR glede razstavnih površin, števila razstavljalcev in obiskovalcev v Sloveniji in sosednjih regijah. Letos se na njem predstavlja skoraj 600 podjetij iz 33 držav, ki zasedajo 20 tisoč kvadratnih metrov razstavnih površin, vključno s tremi montažnimi dvoranami. Zanimanje zanj pa je tolikšno, da bi lahko postavili še četrto. Politika Gospodarskega razstavišča, ki se je držijo, je, da organizirajo profilirane, specializirane sejme.

Na naš dvom, da pohištveni sejmi, na primer ob saloni pohištva, morda nimajo smisla, Iztok Bričl odgovarja, da drži, da imajo veliki svoje salone, a kljub temu sodelujejo na ljubljanskem pohištvenem sejmu Ambient. Morda tudi zato, ker so sejmske nagrade lepo uveljavljene. Za majhne pa je to sploh lepa priložnost za predstavitev.

Ljubljanski obrtni sejem (Los) se je leta 2011 začel zelo perspektivno, se je pa hitro, v treh letih, izpel. Mag. Iztok Bričl, ki vodi Gospodarsko razstavišče (GR) od leta 2010, ocenjuje, da je za tako hiter zaton »kriva« ukinitve obveznega članstva v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije.

Edini domači turistični sejem

Na pripombo, da je bil nedavni Natour Alpe-Adria morda preveč »kramarski«, Iztok Bričl vrača žogico, da gre še vedno za edini turistični sejem pri nas. Pri njegovi organizaciji dobro sodelujejo s STO, drugega prispevka države pa res ni.

Na sejmu Natour Alpe-Adria

Nekoč se je prodajal tudi zaradi poudarjanja Alp in Jadrana. Gre za dober sejem, ki raste in bo v prihodnje še naprej eden od stebrih sejmov. Na njem sodelujejo lokalne skupnosti in društva, združeni v Turistično zvezo Slovenije, ter domala vsi pomembnejši turistični akterji pri nas pa tudi številne tuje destinacije. Pred pol desetletja – po ukinitvi Salona plovil – je bil sejem postavljen v dveh dvoranah, po vključitvi gastronomskega GASTexpo – Sejmov okusov v organizaciji Primorskega sejma pa je v treh dvoranah. Na naše opažanje, da ima Celovec že desetletja podoben pristop, Iztok Bričl priznava, da se je Gospodarsko razstavišče malo zgedovalo tudi pri njih.

Že danes se dogovarjajo za kongrese, ki bodo na programu čez pet let

Iztok Bričl, direktor Gospodarskega razstavišča

Sredi februarja je GR gostilo štiri strokovne sejme (Ifam za avtomatizacijo, mehatroniko, senzorske tehnologije, sisteme testiranja, kontroling, računalniški vid, merilne tehnologije, montažne in operativne tehnologije; Robotics za predstavitev najnovejših tehnologij v sektorju industrijske in storitvene robotike; Intronika za elektroniko, elektrotehniko, komponente, merilne tehnike, telekomunikacije, storitve; IT4Industry je namenjen digitalizaciji in pokriva področja industrijske programske opreme, industrijskih računalnikov in druge opreme, komunikacije in telekomunikacije, avtomatizacije pametne proizvodnje, M2M, masovnih podatkov v oblaku, infrastrukturo in podatkovne mreže, informacijske tehnologije in energijo ter kibernetske sisteme). Vsaj dva od teh je v preteklosti gostilo celjsko sejmšiče.

Sejmi se tudi selijo

Te sejme organizira ICM, katerega direktor Toni Laznik je bil do leta 2002 direktor uspešnih sejmov na ljubljanskem sejmu, leta 2003 pa je ustanovil svoje podjetje za organizacijo sejmov. V Ljubljani takrat niso imeli posluha za nekdanjega zaposlenega, zato jih je organiziral v Celju. Lani pa je sejma robotike in intronike pa tudi čiščenja (CleanME) pripeljal v Ljubljano. Gre za tako imenovane B2B-sejme, tj. poslovne sejme, na katerih se predstavljajo razstavljalci, ki iščejo kupce. Letos so bile sredi februarja v celoti zapolnjene tri dvorane, Iztok Bričl ocenjuje prireditev kot zelo dobro, zelo strokovno ozko usmerjeno.

Gospodarsko razstavišče in ICM sta podpisala petletno pogodbo z možnostjo

Vinski sejem je eden od simbolov GR

Dobičkonosno poslovanje

Poslovanje GR je zadnja leta zelo uspešno. Lani je realizacija 30 zaposlenih in 15 do 20 pogodbenih sodelavcev, ki so plačani na dan in po Bričlovih besedah radi sodelujejo z GR, saj so plačani do dneva točno, prvič preseglja šest milijonov evrov, dobiček pa je ob 460 tisoč obiskovalcih presegljal 300 tisoč evrov. Posojila so reprogramirali na daljše obdobje. Tudi za letos načrtujejo več kot šest milijonov realizacije in okrog tristo tisočakov dobička od 12 kongresov, več kot 20 sejmov in polmilijonskega obiska. Z mislimi pa so že v letih 2019 in 2020, kje in kako bodo delali. Mag. Iztok Bričl pravi, da gre za mlad kolektiv: kongresna ekipa je sredi 30. let, v sejmski dejavnosti pa prevladuje generacija starejših.

ev do kongresov

petletnega podaljšanja za oddajo/najem prostorov. Iztok Brič ob tem pojasnjuje, da so v sejmski dejavnosti izjemno pomembni termini, ki jih je zaradi tujih razstavljalcev treba zelo pazljivo določiti, da se ne prekrivajo.

Med izjemno uspešnimi prireditvami je tudi Conventa, letos je bila že deseta. Začetki so bili težki, Iztok Brič priznava, da niti njemu ni bilo jasno, ali iz te moke bo kaj kruha, danes pa gre za zelo uspešno mednarodno borzo poslovnega turizma, ki je z udeležbo poslovne javnosti iz industrije tovrstnih srečanj z vsega sveta odprla prostor tudi Gospodarskemu razstavišču. Gre za dobro zgodbo za Ljubljano in za vso Slovenijo. Kar nekaj časa je bilo potrebnega, da se je uveljavila, danes pa je Conventa prava uspešnica.

Kongresna specifika

Kongresna dejavnost je precej specifična. Že danes se dogovarjajo za kongrese, ki bodo na programu čez pet let. Ljubljana seveda nikoli ne bo Dunaj, ki je vodilno mesto na kongresnem področju v Evropi, a njihova usmeritev, ki so si jo zadali pred leti, temelji na močni zvezi mesta, hotelirjev in zasebnih organizatorjev kongresov.

Lani aprila so na podlagi dobrega sodelovanja pri dveh mednarodnih kongresih, ki ju je leta 2016 na Gospodarskem razstavišču organiziral eden največjih organizatorjev kongresne dejavnosti na svetu – družba Dekon Group, odprli pisarno v Ljubljani, hkrati pa vrata prvi mednarodni družbi te vrste v Sloveniji. Dekon Turčija in GR imata oba polovični delež. Direktorja sta lastnik Dekona Turčija Cengiz Korkmaz in Iztok Brič. Pisarna Dekon.si, kot pove njeno geslo Z utripom sveta in lokalno očarljivostjo, združuje mednarodno uveljavljeno znanje z enkratnimi lokalnimi doživetji. Nagovarja domačo in tujo strokovno javnost. Je izvrstna priložnost za razne tovrstne predstavnike pri nas, da mednarodnim kolegom približajo svoje vrhunske dosežke in skupaj z Dekon.si pripeljejo odmevne kongrese v Slovenijo.

Lani septembra so tako skupaj organizirali dva mednarodna sejma: 47. EABCT – Kongres Evropskega združenja za vedenjske in kognitivne terapije ter 29. Euroson – kongres Evropske zveze društev za ultrazvočno medicino in biologijo, v koledar za leto 2020 pa je na GR že vpisan evropski kongres s področja biokemije s približno 2000 udeleženci.

Celeletne dejavnosti

Še pred desetletjem je bilo Gospodarsko razstavišče predvsem sejmska hiša, ki med junijem in septembrom ni gostila sejmov. Kongrese pa organizirajo zdaj tudi v teh mesecih. Kot primer dobre prakse omenja Iztok Brič 16. svetovni kongres fetalne medicine, enega največjih in najpomembnejših kongresov s tega področja na svetu in enega največjih medicinskih kongresov pri nas. Na njem

Internet in sejmi

Internet seveda vpliva tudi na sejmsko dejavnost, kjer pa sta še vedno izjemno pomembna pristen stik razstavljalcev, proizvajalcev oziroma prodajalcev in obiskovalcev – kupcev ter pregled nad ponudbo, novostmi in zadnjimi smernicami na enem mestu. Nemčija je največji evropski izvoznik in tam je sejmska dejavnost še naprej izjemno pomembna, čeprav se je napovedovalo, da bo z internetom ugasnila. Stvari še vedno ne kupujemo samo z očmi, moramo jih tudi v živo občutiti, preveriti, preizkusiti, primerjati. Ogled je prijaznejši posebej za tiste, ki si stvari težko predstavljajo in jih želijo videti v živo. Tako da so glavni sejmi še vedno zanimivi in celo rastejo. Tudi na GR, pravi Iztok Brič.

Med prireditvami na GR so tudi razstave malih živali

se je lani konec junija zbralo na GR kar 1700 udeležencev iz 85 držav. Kongres je organizirala Fundacija za fetalno medicino iz Londona v sodelovanju s KO za perinatologijo Ginekološke klinike UKC Ljubljana pod vodstvom predstojnice doc. dr. Nataše Tul Mandić.

Ob strateški odločitvi za vstop na ta trg so morali sejmske dvorane preurediti, poskrbeti za hlajenje in vso preostalo potrebno infrastrukturo. In tudi za notranje organizacijske spremembe. Zdaj se srečujejo s težavami glede hotelskih namestitev. V Ljubljani je premalo hotelskih sob, tako da kongresa s tri tisoč udeleženci preprosto ni moč organizirati. Splošna ocena je, da je v Ljubljani kljub novim hotelom 600 do 900 sob premalo, po Bričlovi oceni pa kar tisoč. Rešitev ni v rokah kongresnih hiš, jo bo treba pa v naslednji petletki najti, če se želi Ljubljana še naprej kongresno razvijati.

Pri pogajanjih z angleškimi organizatorji je neposreden let stalna zahteva – ne Zagreb ne Benetke jih za prireditev v Ljubljani ali drugod v Sloveniji ne zanimata.

Kajti v kongresni industriji je konkurenca izjemno močna – vsepovsod se veliko vlaga v vso potrebno infrastrukturo; tudi mesto Ljubljana ima resnici na ljubo na tem področju velik posluh.

Letala in hoteli

Poleg nastanitev so ljubljansko ozko grlo še kar naprej letalske povezave. Vsaj evropski udeleženci dajejo prednost lokacijam z neposrednimi povezavami. Pri pogajanjih z angleškimi organizatorji je neposreden let stalna zahteva – ne Zagreb ne Benetke jih za prireditev v Ljubljani ali drugod v Sloveniji ne zanimata.

Ker je kongresna dejavnost ena od temeljnih na Gospodarskem razstavišču in z njo tekmujejo dejansko z vso Evropo, so del zaposlenih že preusmerili iz sejmske v kongresno dejavnost, poleg tega pa so odprli dve novi delovni mesti.

Kongresna dejavnost ima velik multiplikativen učinek na mesto. Udeleženci pogosto prihajajo na tovrstne poslovne dogodke z življenjskimi sopotniki, delo je za gostince, taksiste in trgovce, saj kongresni gostje pripravijo šest- do osemkrat več kot drugi turisti. Višje cene dosegajo tudi gostinci s svojimi cateringi, gala večerjama in drugimi pogostitvami.

Tako GR kot Cankarjev dom kot druga velika kongresna hiša v Ljubljani lahko sprejmeta do največ 2500 udeležencev. V sedanjem razvoju kongresne dejavnosti, ko so udeleženci hkrati slušatelji, predavatelji in celo razstavljalci, ima GR s svojimi multifunkcijskimi dvoranami v eni sami ravnini prednost pred CD s tamkajšnjo kino postavitvijo.

Med posodabljanjem ljubljanske operne in baletne hiše sta ansambla kar nekaj sezon gostovala na Gospodarskem razstavišču. Ob prihajajočem podobnem posegu v Drami jih na Gospodarskem razstavišču zaradi prezasedenosti dvoran ne bi mogli gostiti za daljše obdobje.

Trg ljubljanskih maturantskih plesov se je v zadnjih letih nekoliko spremenil. Avtor tega zapisa je imel maturantski ples v sosednji Festivalni dvorani, njegov sin pa tako valeto kot maturanca prav na razstavišču. Iztok Brič potrjuje, da so imeli pred leti 20 do 22 maturantskih plesov na leto, zdaj jih je pri njih 12 do 13, pet do šest velikih je zdaj v Stožicah. Konkurenca je tudi med organizatorjema, plesnima šolama Urška in Bolero.

Med slovenskimi sejmskimi hišami prav veliko sodelovanja ni, Avstrijci pa na primer usklajujejo termine, odločajo se za skupne zgodbe, ki jih je lažje tržiti.

Cerkvi sv. Krištofa in sv. Cirila in Metoda je arhitekt Jože Plečnik umetelno povezal v dveh ravneh

Partijski kongres zradiral dve cerkvi

Piše: Aleš Stergar

Ob Dunajski cesti, na robu Gospodarskega razstavišča, kjer danes stoji znameniti okrogli paviljon Jurček, je najmanj od prve omembe v letu 1476 stala cerkev sv. Krištofa, ki jo v 18. stoletju omenjajo kot pokopališko cerkev, za katero je bilo vse do Navja nekdanje ljubljansko pokopališče. Prvotno majhno propadajočo gotsko stavbo so okoli leta 1700 podrli in leta 1708 sezidali novo, to pa zaradi širitve Gospodarskega razstavišča dokončno podrli leta 1958.

Ko je bilo pred prvo svetovno vojno urejeno novo pokopališče na Žalah, kamor so bili preneseni in prekopani številni grobovi, je postalo območje nekdanjega pokopališča precej neurejeno, zaraščeno in zapuščeno. Ob širitvi mesta proti severu in nastanku Bežigrada, ki je ime po vsej verjetnosti dobilo po tem, da je bil v času turškega obleganja tam begov tabor (bežji grad), je postala pokopališka cerkev sv. Krištofa župna cerkev bežigradske fare. Ko je postala cerkev premajhna, je župnik Kazimir Zakrajšek zaprosil arhitekta Jožeta Plečnika (1872–1957) za načrte nove, večje bežigradske farne cerkve.

Petega septembra 1933 je bila zasajena prva lopata za novo cerkev sv. Cirila in Metoda, ki je bila 1. julija 1934 blagoslovljena. Staro in novo cerkev je arhitekt Jože Plečnik v njemu lastni genialnosti povezal. Ob njeni 20-letnici je državna oblast izdala odločbo o graditvi in razširitvi Gospodarskega razstavišča, ker je bilo v načrtu, da bo na tem kraju kasneje potekal 7. kongres Komunistične partije Jugoslavije. (Na katerega seveda spominja vitki slavalok prav ob Jurčku.)

Četrtega novembra 1954 je bilo odločeno, da se obe cerkvi porušita, na območju župnije pa se v zameno postavi nova po istih Plečnikovih načrtih, kar se je tudi zgodilo. Seveda brez povezave med sv. Krištofom in sv. Cirilom in Metodom, so pa v novi cerkvi poleg notranje opreme nekateri fragmenti, vključno z zdaj stranskim baročnim oltarjem in oltarno sliko Antona Cebeja v njem. Nova cerkev sv. Cirila in Metoda je bila posvečena 16. novembra 1958 in stoji v Kuzmičevi ulici. Sredi 60. let je bil sezidan po načrtih arhitekta Antona Bitena tudi čokati zvonik, ki ga pa že ob takratni poselitvi skoraj ni bilo videti.

Nekdanja dvotirnost

Po letu 1991, ko je bil ustanovljen ljubljanski sejem, je na ljubljanskem sejmišču ob Dunajski eno desetletje veljal dvotirni sistem. Lastnik infrastrukture je bila družba Gospodarsko razstavišče, ljubljanski sejem pa je bil organizator sejmov, ki je najemal sejmske prostore. Dvotirnost se je končala v letih 2002–2003.

Bazar Sile na Gospodarskem razstavišču